Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยที่มีต่อวัดในบริเวณกรุงเทพมหานคร*

Visual impact of tall residential buildings on temples in Bangkok area

วิล์ลญา สงค์อิ่ม (Willaya Songlm)**
รุจิโรจน์ อนามบุตร (Rujiroj Anambutr)***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยที่ก่อสร้างใกล้วัด เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบ และหาแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไข โดยใช้กรอบวิธีการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Impact Assessment) ที่เคยมีการศึกษามาแล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น วิธีการจัดทำแบบสอบถามตามคู่มือการประเมินผลกระทบทางสายตาจากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร (รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง, 2555) เป็นต้น

ขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 5 ส่วนหลัก คือ 1) ศึกษา และเลือกสำรวจวัดที่มีความสำคัญ ความเก่าแก่และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปสถาปัตยกรรมแตกต่างกัน ซึ่งตั้งอยู่ในย่านที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการพัฒนาของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัย 2) กำหนดตัวแปรในการวิจัย โดยการค้นคว้าจากเอกสาร การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และการจัดทำแบบสอบถามฉบับทดลอง 3) เลือกวัดตัวแทน และจัดทำภาพเชิงซ้อนของวัดที่มีอาคารสูงซ้อนทับอยู่ด้านหลัง (Photomontage) 4)เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยใช้การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-questionnaire) และให้คะแนนรูปภาพบน Likert scale 6 ระดับ รวมถึงแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม 5) ประมวลผลข้อมูลโดยวิธีทางสถิติและสรุปผล

ผลการวิจัยพบว่าอาคารสูงที่พัฒนาขึ้นมาใกล้วัดมีผลกระทบทางสายตาในทางลบต่อวัดในทุกลักษณะทั้งวัดที่มีอาคารในฉากหลังและวัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลังอยู่แต่แรก โดยมีระดับผลกระทบต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับผลกระทบทางสายตามากที่สุด คือ ฉากหลังของภาพวัด รองลงมาคือ ความสูงของอาคารสร้างใหม่ในภาพวัด ตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่ในภาพวัด และลักษณะ เฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลำดับ

---

* เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัย อันเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์
To publish the research results as part of the thesis

** นักศึกษาปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร.083-0280077 อีเมล: im.willaya@gmail.com
Master of Landscape Architecture Program in Department of Urban Design and Planning Graduated School, Silpakorn University. Tel.083-0280077 E-mail: im.willaya@gmail.com
*** อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนามบุตร Advisor: Asst.Prof.Rujiroj Anambutr,Ph.D.

ผลจากการวิจัยนี้สามารถนำไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางการลดผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยที่มีต่อวัดในบริเวณกรุงเทพมหานครให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้ออกแบบกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และหน่วยงานของวัด เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเมือง และการอนุรักษ์ความสวยงามของวัด หรือสถานที่สำคัญต่อไป

คำสำคัญ: ผลกระทบทางสายตา, อาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัย, ฉากหลังของวัด, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The research aims to study the visual impact of tall residential buildings being developed near temples in order to understand the visual impact and find the ways for prevention or mitigation. The research framework is applied from the principle of Visual Impact Assessment (VIA).

The methodology can be described in 5 main parts; 1) Study the areas with high possibility for developments of tall residential building, temples in the areas were selected as case studies. 2) From literature review, factors which may affect visual quality in this situation were selected. 3) Representative pictures of temples were selected, photomontage technique was applied on selected pictures to depict the appearance of mock-up tall buildings on the background of the temples. 4) Data was collected from target group using a face-to-face interview with Photo-questionnaire. Participants were asked to give a preference and acceptability ratings on a 6-point Likert Scale for each photo and to give reasons or additional opinions. 5) Data collected were analyzed using a statistical package and the findings were reported and discussed.

The findings reveal that the developments of tall residential buildings near temples have negative visual impact on temples in all situations explored. The magnitude of impact depends on several factors. The most influential factors are, existing appearance of the background of the temples, the height and the position of simulated building in the picture, and personal characteristics of the participants respectively.

The research results may be applied as guidelines for prevention or mitigation of visual impact of tall residential buildings on nearby temples in Bangkok area for designers real estate developers as well as responsible authorities.

Keywords: Visual impact, Tall residential building, Temple background, Bangkok

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

บทนำ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้โครงการอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานครพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการก่อสร้างของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยตามแนวเส้นทางขนส่งมวลชนระบบรางทั้งพื้นที่ในเมืองและชานเมือง ทำให้ทัศนียภาพของเมืองเริ่มเปลี่ยนแปลงไป

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน และมีสถานที่สำคัญมากมาย การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงว่า จะส่งผลในทางบวกหรือทางลบต่อความสวยงาม และสภาพแวดล้อมของเมือง

วัด เป็นหนึ่งในสถานที่สำคัญซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรม และมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยมาแต่โบราณ จากการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่อง ทำให้วัดเริ่มถูกล้อมด้วยอาคารสูง จนอาจกลายเป็นภาพที่ชินตา โดยที่ผ่านมายังไม่มีข้อกำหนด หรือกฎหมายที่ชัดเจนสำหรับควบคุมการก่อสร้างอาคารสูงใกล้กับวัด มีเพียงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดย EIA (Environmental Impact Assessment) เท่านั้น ซึ่งมักถูกกล่าวหาว่าใช้วิจารณญาณในการตัดสิน จึงจำเป็นต้องมีองค์ความรู้เพิ่มเติม ช่วยสนับสนุนการพิจารณากรณีสิ่งก่อสร้างที่อาจรบกวน และทำให้ทัศนียภาพของวัดลดคุณค่าลง เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเมืองและการอนุรักษ์ความสวยงามของวัด หรือสถานที่สำคัญต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินตามกรอบวิธีการประเมินคุณภาพเชิงทัศน์ (Visual Impact Assessment) ที่เคยมีการศึกษามาแล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. การสำรวจวัด

เป็นการศึกษา และสำรวจวัดที่มีลักษณะแตกต่างกันในย่านธุรกิจการค้า และย่านชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานครจำนวน 24 วัด โดยศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรวม ทดลองถ่ายภาพมุมกว้าง (Panorama) จากมุมมองสำคัญของวัด ทั้งนี้ย่านที่สำรวจจะเป็นย่านที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการพัฒนาของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัย โดยวิเคราะห์จากเกณฑ์การแบ่งเขตตามการตั้งถิ่นฐานของชุมชน (สำนักงานผังเมือง, 2547: ไม่ปรากฏเลขหน้า อ้างถึงใน กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2550) และการแบ่งกลุ่มเขตตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน (สำนักงานผังเมืองกรุงเทพมหานคร, 2558)

2. การกำหนดตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่น่าจะสำคัญต่อคุณภาพเชิงทัศน์ได้มาจากการทบทวนเอกสารประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และการจัดทำแบบสอบถามฉบับทดลอง (Pretest Photo-questionnaire) แล้วสรุปตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ 1) คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และศิลปสถาปัตยกรรมของวัด 2) ลักษณะฉากหลังของวัด 3) ความสูงของอาคารสร้างใหม่ในฉากหลัง 4) ตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่ในฉากหลัง จากตัวแปรที่กำหนด 5) ลักษณะของผู้สังเกต ดำเนินการขั้นต่อไปดังนี้

2.1 การเลือกวัดตัวแทน เป็นการจัดกลุ่มวัดที่ลงสำรวจทั้งหมด 24 วัด โดยใช้ อายุ ฉากหลัง และคุณค่าของวัดตามการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ แล้วเลือกวัดตัวแทนของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1) วัดปทุมวนาราม เป็นวัดเก่า คุณค่ามากที่มีอาคารในฉากหลัง
2) วัดอินทาราม เป็นวัดเก่า คุณค่ามากที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง
3) วัดสวนพลู เป็นวัดเก่าทั่วไปที่มีอาคารในฉากหลัง
4) วัดมหาบุศย์ เป็นวัดเก่าทั่วไปที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง
5) วัดธาตุทอง เป็นวัดใหม่ที่มีอาคารในฉากหลัง
6) วัดกุนนทีรุทธาราม เป็นวัดใหม่ที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง

2.2 การเลือกอาคารสร้างใหม่ เลือกพิจารณาอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัย เนื่องจากเป็นประเภทของอาคารสูงที่พบเห็นได้มากในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมากในอนาคต โดยจากประเภทของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยทั้งหมด 8 ประเภท เลือกพิจารณา 3 ประเภท ได้แก่ ประเภท Upper Class, Main Class และ Economy เนื่องจากเป็นประเภทที่มีทำเลที่ตั้งตามแนวเส้นทางขนส่งมวลชนระบบราง เป็นรูปแบบที่พบเห็นได้มาก และนิยมก่อสร้างในปัจจุบัน (ประเภท Segment ของคอนโดมิเนียมกับการรีวิวเจาะลึก, 2011)

2.2.1 ลักษณะของอาคารสร้างใหม่ เพื่อให้ตัวแปรอาคารที่จะสมมติว่าสร้างใกล้วัดง่ายต่อการควบคุม จึงจะใช้ลักษณะเป็นอาคารหลังเดียว ผังพื้นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รูปทรงร่วมสมัย มีพื้นที่ระเบียงและช่องเปิดที่เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักมีรูปแบบที่ซ้ำกันในทุกชั้นสีของอาคารเลือกใช้โทนสีขาว-เทา-ดำ (Monotone) เน้นรูปแบบที่เรียบง่ายมากที่สุด เพื่อให้ตัวแปรเรียบง่าย

2.2.2 ความสูงของอาคารสร้างใหม่ ประมวลจากโครงการที่สร้างจริงพบว่า แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) อาคารสูงน้อย เป็นตัวแทนอาคารสูงประมาณ 15 ชั้น ตั้งอยู่ห่างจากวัดประมาณ 200-300 เมตร เมื่อมองจากมุมมองสำคัญของวัดจะสูงน้อยกว่าอาคารสำคัญของวัด
2) อาคารสูงปานกลาง เป็นตัวแทนอาคารสูงประมาณ 25 ชั้น ตั้งอยู่ห่างจากวัดประมาณ 200-300 เมตร เมื่อมองจากมุมมองสำคัญของวัดจะสูงใกล้เคียงกับอาคารสำคัญของวัด
3) อาคารสูงมาก เป็นตัวแทนอาคารสูงประมาณ 35 ชั้น ตั้งอยู่ห่างจากวัดประมาณ 200-300 เมตร เมื่อมองจากมุมมองสำคัญของวัดจะสูงมากกว่าอาคารสำคัญของวัด

2.2.3 ตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ตำแหน่งที่มองเห็นอาคารสร้างใหม่ในฉากหลังของวัดได้ชัดเจน (A)
2) ตำแหน่งที่มองเห็นอาคารสร้างใหม่ในฉากหลังของวัดได้บางส่วน (B)

2.3 การกำหนดกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวไทย และชาวต่างชาติ เนื่องจากคาดการณ์ว่า ถิ่นกำเนิดเป็นหนึ่งในปัจจัยที่อาจมีผลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ยังทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำไปวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

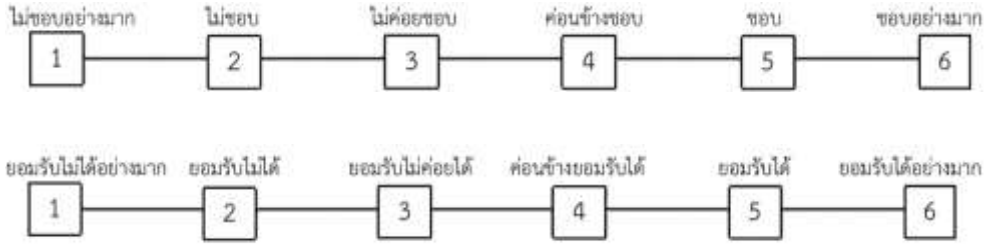
การศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานะอาชีพ สาขาวิชาชีพ ถิ่นที่เกิด ที่อยู่ปัจจุบัน ลักษณะสถานที่พักอาศัย และจุดประสงค์ในมากรุงเทพมหานคร (เฉพาะชาวต่างชาติ)

3. การจัดทำภาพเชิงซ้อน (Photomontage)

โดยการเลือกใช้ภาพถ่ายมุมกว้าง (Panorama) ณ มุมมองสำคัญของวัด แล้วทำการตกแต่งภาพเพื่อตัดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในภาพออกไป เช่น รถยนต์ สายไฟฟ้า ผู้คน ฯลฯ ให้เหมือนกันทุกวัด จากนั้นนำภาพสมมติของอาคารสร้างใหม่มาซ้อนทับด้านหลัง เพื่อใช้เป็นภาพตัวแทนในการจัดทำแบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-questionnaire) จำนวน 42 ภาพ

4. การเก็บแบบสอบถาม

ใช้การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามประกอบรูปภาพ (Photo-questionnaire) และให้คะแนนภาพตัวแทนบน Likert scale 6 ระดับ รวมถึงถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

ภาพที่ 1 ความหมายของระดับคะแนนความชอบ และการยอมรับตาม Likert scale 6 ระดับ

ภาพตัวแทนทั้งหมดมี 42 ภาพ แต่ละวัดจะมี 7 ภาพ ได้แก่ ภาพปัจจุบัน 1 ภาพ ภาพปัจจุบันซ้อนทับด้วยอาคารสร้างใหม่ที่มีความสูงต่างกัน คือ อาคารสูงน้อย อาคารสูงปานกลาง และอาคารสูงมาก ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน (ตำแหน่ง A) 3 ภาพ และภาพปัจจุบันซ้อนทับด้วยอาคารสร้างใหม่ที่มีความสูงต่างกัน ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้บางส่วน (ตำแหน่ง B) 3 ภาพ จึงมีวัดละ 7 ภาพ/วัด

ชื่อวัด	ตำแหน่ง	อาคารสูงน้อย	อาคารสูงปานกลาง	อาคารสูงมาก
วัดปทุมวนาราม ภาพปัจจุบันของวัด 	มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (A)			
	มองเห็นอาคารได้บางส่วน (B)			
วันอินทาราม ภาพปัจจุบันของวัด 	มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (A)			
	มองเห็นอาคารได้บางส่วน (B)			
วัดสวนพลู ภาพปัจจุบันของวัด 	มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (A)			
	มองเห็นอาคารได้บางส่วน (B)			
วัดมหาบุศย์ ภาพปัจจุบันของวัด 	มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (A)			
	มองเห็นอาคารได้บางส่วน (B)			
วัดธาตุทอง ภาพปัจจุบันของวัด 	มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (A)			
	มองเห็นอาคารได้บางส่วน (B)			
วัดกุนนทีรุทธาราม ภาพปัจจุบันของวัด 	มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (A)			
	มองเห็นอาคารได้บางส่วน (B)			

แผนภาพที่ 1 แสดงภาพตัวแทนทั้งหมด 42 ภาพฉบับย่อ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนสิ้น 306 คน แบ่งเป็น ชาวไทย 256 คน และชาวต่างชาติ 50 คนในกลุ่มชาวไทยประกอบด้วย คนที่มีถิ่นกำเนิดในกรุงเทพมหานคร 149 คน และคนที่มีถิ่นกำเนิดในต่างจังหวัด 101 คน สถานที่ทำแบบสอบถามอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้งหมด โดยเลือกสถานที่ที่คนมีเวลาตอบแบบสอบถาม เนื่องจากแบบสอบถามค่อนข้างยาว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การสร้างฐานข้อมูลในโปรแกรม SPSS Statistics Version 20 แล้วนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของคะแนนความชอบและการยอมรับ รวมทั้งวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อภาพตัวแทนในกรณีต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบความถี่ของผู้ที่แสดงความคิดเห็นใกล้เคียงกันในรูปของร้อยละ (Percent) เพื่อทำความเข้าใจทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. ความชอบ และการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความชอบภาพปัจจุบันของวัดทั้ง 6 วัดอยู่ระหว่าง ไม่ค่อยชอบ (3) จนถึง ชอบ (5) และแสดงการยอมรับภาพปัจจุบันของวัดทั้ง 6 วัดอยู่ระหว่าง ยอมรับไม่ค่อยได้ (3) จนถึง ยอมรับได้ (5) ตามลำดับแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	ความชอบภาพปัจจุบัน		การยอมรับภาพปัจจุบัน		ค่าสหสัมพันธ์*	อันดับโดยผู้เชี่ยวชาญ**
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ		
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	4.97	1	5.19	1	0.706	1
	วัดกุนนทีรุทธาราม	4.91	2	5.09	2	0.777	6
	วัดมหาบุศย์	4.88	3	5.05	3	0.764	3
มีอาคาร	วัดราชาธุทอง	4.12	4	4.39	4	0.717	5
	วัดปทุมวนาราม	3.74	5	4.08	5	0.623	2
	วัดสวนพลู	3.69	6	3.99	6	0.669	4

หมายเหตุ:

* เป็นค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด

** เป็นการจัดอันดับคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าศิลปสถาปัตยกรรมของวัดโดย รองศาสตราจารย์ ชาตรี ประกิตนนทการ หัวหน้าภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมไทย

การเรียงอันดับค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัดจากมากไปน้อยพบว่า วัดอันดับ 1-3 เป็นวัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง และวัดอันดับ 4-6 เป็นวัดที่มีอาคารในฉากหลัง แสดงว่า **ฉากหลังของวัดมีผลต่อความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด** นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าอันดับค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด ไม่สอดคล้องกับการจัดอันดับคุณค่าของวัดโดยผู้เชี่ยวชาญ จึงอาจกล่าวได้ว่า **คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าศิลปสถาปัตยกรรมของวัดตามการจัดอันดับของผู้เชี่ยวชาญนั้น อาจไม่มีผลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อภาพปัจจุบันของวัด**

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัดพบว่าค่าสหสัมพันธ์ของทั้ง 6 วัด มีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า **ผู้ตอบแบบสอบถามมีแนวโน้มจะให้คะแนนความชอบในทิศทางเดียวกับการให้คะแนนการยอมรับ**

2. ความชอบ และการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ในตำแหน่งต่างกัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับของอาคารสร้างใหม่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัด (ตำแหน่ง A) น้อยกว่าอาคารสมมติสร้างใหม่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้บางส่วน (ตำแหน่ง B) แสดงว่า **ความชัดเจนของการมองเห็นอาคารสร้างใหม่ในฉากหลังของวัดมีผลต่อความชอบและการยอมรับของผู้ตอบแบบสอบถาม**

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชอบภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ความสูงต่างกันในตำแหน่งต่างกัน

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	ค่าเฉลี่ยความชอบภาพปัจจุบันของวัด	ค่าเฉลี่ยความชอบภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่			
			ตำแหน่ง	อาคารสูงน้อย	อาคารสูงปานกลาง	อาคารสูงมาก
วัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง	วัดอินทาราม	4.97	ตำแหน่ง A	3.58	2.97	2.35
			ตำแหน่ง B	4.38	3.41	2.73
			เปรียบเทียบ	B >> A	B > A	B > A
	วัดกุนนทีรุทธาราม	4.91	ตำแหน่ง A	3.91	3.14	2.47
			ตำแหน่ง B	4.09	3.28	2.52
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A
	วัดมหาบุศย์	4.88	ตำแหน่ง A	3.52	2.98	2.33
			ตำแหน่ง B	3.93	3.71	3.25
			เปรียบเทียบ	B > A	B >> A	B >> A
วัดที่มีอาคารในฉากหลัง	วัดธาตุทอง	4.12	ตำแหน่ง A	3.70	3.20	2.67
			ตำแหน่ง B	3.83	3.22	2.68
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A
	วัดปทุมวนาราม	3.74	ตำแหน่ง A	3.44	2.97	2.51
			ตำแหน่ง B	3.69	3.22	2.71
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A
	วัดสวนพลู	3.69	ตำแหน่ง A	3.11	2.65	2.20
			ตำแหน่ง B	3.42	2.96	2.53
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A

วัดอินทราราม วัดกุนนทีรุทธาราม วัดมหาบุศย์ วัดธาตุทอง วัดปทุมวนาราม วัดสวนพลู

<u>หมายเหตุ:</u>

1) ตำแหน่ง A คือ ตำแหน่งที่มองเห็นอาคารสร้างใหม่ได้อย่างชัดเจน, ตำแหน่ง B คือ ตำแหน่งที่มองเห็นอาคารสร้างใหม่ได้บางส่วน

2) การไล่เฉดสีแดงในตาราง แสดงระดับผลกระทบทางสายตา จากน้อย (สีอ่อน) ไป มาก (สีเข้ม)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ความสูงต่างกันในตำแหน่งต่างกัน

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	ค่าเฉลี่ยการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด	ค่าเฉลี่ยการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่			
			ตำแหน่ง	อาคารสูงน้อย	อาคารสูงปานกลาง	อาคารสูงมาก
วัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง	วัดอินทาราม	5.19	ตำแหน่ง A	3.87	3.22	2.54
			ตำแหน่ง B	4.59	3.71	2.97
			เปรียบเทียบ	B >> A	B > A	B > A
	วัดกุนนทีรุทธาราม	5.09	ตำแหน่ง A	4.17	3.33	2.75
			ตำแหน่ง B	4.36	3.52	2.68
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A
	วัดมหาบุศย์	5.05	ตำแหน่ง A	3.78	3.19	2.53
			ตำแหน่ง B	4.23	3.95	3.47
			เปรียบเทียบ	B > A	B >> A	B >> A
วัดที่มีอาคารในฉากหลัง	วัดธาตุทอง	4.39	ตำแหน่ง A	4.00	3.41	2.84
			ตำแหน่ง B	4.26	3.49	2.86
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A
	วัดปทุมวนาราม	4.08	ตำแหน่ง A	3.84	3.32	2.84
			ตำแหน่ง B	3.98	3.56	3.02
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A
	วัดสวนพลู	3.99	ตำแหน่ง A	3.39	2.90	2.39
			ตำแหน่ง B	3.79	3.28	2.74
			เปรียบเทียบ	B > A	B > A	B > A

วัดอินทาราม วัดกุนนทีรุทธาราม วัดมหาบุศย์ วัดธาตุทอง วัดปทุมวนาราม วัดสวนพลู

หมายเหตุ:

1) ตำแหน่ง A คือ ตำแหน่งที่มองเห็นอาคารสร้างใหม่ได้อย่างชัดเจน, ตำแหน่ง B คือ ตำแหน่งที่มองเห็นอาคารสร้างใหม่ได้บางส่วน

2) การไล่เฉดสีแดงในตาราง แสดงระดับผลกระทบทางสายตา จากน้อย (สีอ่อน) ไป มาก (สีเข้ม)จากการพิจารณาภาพวัดที่มีอาคารสมมติสร้างใหม่ความสูงต่างกัน ตั้งอยู่ในตำแหน่งต่างกัน พบว่า ความสูงของอาคารสร้างใหม่เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ และตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่เป็นปัจจัยรองลงมา

แต่กรณีของวัดมหาบุศย์มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไป คือ ตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่และความสูงของอาคารสร้างใหม่เป็นปัจจัยรองลงมา จึงได้พิจารณาภาพตัวแทนของวัดมหาบุศย์ และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มี 2 ปัจจัยที่ทำให้การให้คะแนนความชอบและการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ของวัดมหาบุศย์มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากวัดอื่น คือ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

1) ระยะห่างทางด้านข้างระหว่างอาคารสำคัญของวัดและอาคารสร้างใหม่

อาคารสร้างใหม่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้บางส่วน (ตำแหน่ง B) ของวัดมหาบุศย์ มีระยะห่างจากอาคารสำคัญของวัดมาก เมื่อเทียบกับอาคารสร้างใหม่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน (ตำแหน่ง A) จึงส่งผลกระทบต่อมุมมองสำคัญของวัดน้อย ดังนั้นสรุปได้ว่า **ผลกระทบทางสายตาของอาคารสร้างใหม่ที่มีต่อวัดจะน้อยลง เมื่อระยะห่างทางด้านข้างระหว่างอาคารสำคัญของวัดและอาคารสร้างใหม่มากขึ้น**

2) พืชพรรณในบริเวณวัด

อาคารสร้างใหม่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้บางส่วน (ตำแหน่ง B) ของวัดมหาบุศย์ มีต้นไม้อยู่ในระยะหน้าช่วยบดบังอาคารสร้างใหม่ ทำให้มองเห็นอาคารสร้างใหม่ได้น้อยมาก อาคารสร้างใหม่จึงส่งผลกระทบต่อมุมมองสำคัญของวัดน้อย ฉะนั้นสรุปได้ว่า **หากมีต้นไม้ช่วยบดบังอาคารสูงที่สร้างใหม่ จะช่วยลดผลกระทบทางสายตาของอาคารสร้างใหม่ที่มีต่อวัดได้**

ตารางที่ 4 เรียงอันดับค่าเฉลี่ยคะแนนความชอบ และการยอมรับภาพตัวแทนของวัดมหาบุศย์ที่มีอาคารสร้างใหม่ความสูงต่างกันในตำแหน่งต่างกัน (เรียงจากมากไปน้อย)

อันดับ 1	ภาพวัดมีอาคารสูงน้อย ตำแหน่ง B	
	ค่าเฉลี่ยความชอบ	3.93
	ค่าเฉลี่ยการยอมรับ	4.23
อันดับ 2	**ภาพวัดมีอาคารสูงปานกลาง ตำแหน่ง B**	
	ค่าเฉลี่ยความชอบ	3.71
	ค่าเฉลี่ยการยอมรับ	3.95
อันดับ 3	**ภาพวัดมีอาคารสูงน้อย ตำแหน่ง A**	
	ค่าเฉลี่ยความชอบ	3.52
	ค่าเฉลี่ยการยอมรับ	3.78

อันดับ 4	ภาพวัดมีอาคารสูงมาก ตำแหน่ง B	
	ค่าเฉลี่ยความชอบ	3.25
	ค่าเฉลี่ยการยอมรับ	3.47
อันดับ 5	**ภาพวัดมีอาคารสูงปานกลาง ตำแหน่ง A**	
	ค่าเฉลี่ยความชอบ	2.98
	ค่าเฉลี่ยการยอมรับ	3.19
อันดับ 6	**ภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก ตำแหน่ง A**	
	ค่าเฉลี่ยความชอบ	2.33
	ค่าเฉลี่ยการยอมรับ	2.53

3. ความชอบ และการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ความสูงต่างกัน (ตำแหน่ง A)

การศึกษาความชอบและการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสร้างใหม่ความสูงต่างกันจะเลือกกรณีอาคารในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน(ตำแหน่งA)มาใช้ในการวิเคราะห์เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีผลกระทบชัดเจน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าเมื่อมีอาคารสร้างใหม่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของวัด ค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับของทั้ง 6 วัด ลดลงจากค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัดอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่า **ตามทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามวัดตัวแทนทั้ง 6 วัด ได้รับผลกระทบจากอาคารสร้างใหม่ที่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของวัด ทั้งวัดที่มีอาคารในฉากหลัง และไม่มีอาคารในฉากหลังอยู่แต่เดิม** โดยค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับของวัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง จะลดลงมากกว่าวัดที่มีอาคารในฉากหลัง แสดงว่า **อาคารเดิมในฉากหลังของวัดมีผลต่อความชอบและการยอมรับอาคารใหม่ที่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของวัด** นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับยังแสดงแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อความสูงของอาคารสร้างใหม่เพิ่มขึ้น สรุปได้ว่า **ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงทัศนคติในทางลบมากขึ้น เมื่ออาคารสร้างใหม่มีความสูงเพิ่มมากขึ้น** มีรายละเอียดโดยจำแนกตามระดับความสูงของอาคารสร้างใหม่ ดังนี้

3.1 ความชอบ และการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความชอบภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อยลดลงจากความชอบภาพปัจจุบันของแต่ละวัดประมาณ 1 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ยความชอบจากเดิมอยู่ระหว่าง ไม่ค่อยชอบ (3) จนถึง ชอบ (5) ลดลงมาอยู่ระหว่าง ไม่ค่อยชอบ (3) ถึง ค่อนข้างชอบ (4) ขณะที่ค่าเฉลี่ยการยอมรับยังคงที่อยู่ระหว่าง ยอมรับไม่ค่อยได้ (3) จนถึง ยอมรับได้ (5) สรุปได้ว่า **อาคารสูงน้อยส่งผลกระทบทางสายตาต่อวัดในระดับที่ยังค่อนข้างชอบ และค่อนข้างยอมรับได้**

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชอบภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	ความชอบภาพปัจจุบัน		ความชอบภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย		การเปลี่ยนแปลง**		ค่าสหสัมพันธ์ความชอบ*
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ความต่าง	อันดับ	
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	4.97	1	3.58	3	- 1.39	1	0.110
	วัดกุนนทีรุทธาราม	4.91	2	3.91	1	- 1.00	3	0.338
	วัดมหาบุคย์	4.88	3	3.52	4	- 1.36	2	0.241
มีอาคาร	วัดธาตุทอง	4.12	4	3.70	2	- 0.42	5	0.546
	วัดปทุมวนาราม	3.74	5	3.44	5	- 0.30	6	0.624
	วัดสวนพลู	3.69	6	3.11	6	- 0.58	4	0.399

วัดอินทาราม

วัดกุนนทีรุทธาราม

วัดมหาบุคย์

วัดธาตุทอง

วัดปทุมวนาราม

วัดสวนพลู

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) คือ การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำลง

* เป็นค่าสหสัมพันธ์ความชอบระหว่างภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	การยอมรับภาพปัจจุบัน		การยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย		การเปลี่ยนแปลง**		ค่าสหสัมพันธ์การยอมรับ*
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ความต่าง	อันดับ	
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	5.19	1	3.87	3	- 1.32	1	0.089
	วัดกุนนทีรุทธาราม	5.09	2	4.17	1	- 0.92	3	0.168
	วัดมหาบุศย์	5.05	3	3.78	5	- 1.27	2	0.244
มีอาคาร	วัดธาตุทอง	4.39	4	4.00	2	- 0.39	5	0.521
	วัดปทุมวนาราม	4.08	5	3.84	4	- 0.24	6	0.633
	วัดสวนพลู	3.99	6	3.39	6	- 0.60	4	0.521

วัดอินทาราม วัดกุนนทีรุทธาราม วัดมหาบุศย์ วัดธาตุทอง วัดปทุมวนาราม วัดสวนพลู

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) คือ การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำลง

* เป็นค่าสหสัมพันธ์การยอมรับระหว่างภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงน้อย

3.2 ความชอบ และการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความชอบและการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง ลดลงจากความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัดประมาณ 2 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ยความชอบจากเดิมอยู่ระหว่าง ไม่ค่อยชอบ (3) จนถึง ชอบ (5) ลดลงมาอยู่ระหว่าง ไม่ชอบ (2) จนถึง ค่อนข้างชอบ (4) และค่าเฉลี่ยการยอมรับจากเดิมอยู่ระหว่าง ยอมรับไม่ค่อยได้ (3) จนถึง ยอมรับได้ (5) ลดลงมาอยู่ระหว่าง ยอมรับไม่ได้ (2) จนถึง ค่อนข้างยอมรับได้ (4) สรุปได้ว่า **อาคารสูงปานกลางส่งผลกระทบทางสายตาต่อวัดในระดับที่ไม่ค่อยชอบ และยอมรับไม่ค่อยได้**

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชอบภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	ความชอบภาพปัจจุบัน		ความชอบภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง		การเปลี่ยนแปลง**		ค่าสหสัมพันธ์ความชอบ*
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ความต่าง	อันดับ	
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	4.97	1	2.97	4	- 2.00	1	0.046
	วัดกุนนทีรุทธาราม	4.91	2	3.14	2	- 1.77	3	0.081
	วัดมหาบุศย์	4.88	3	2.98	3	- 1.90	2	0.136
มีอาคาร	วัดธาตุทอง	4.12	4	3.20	1	- 0.92	5	0.457
	วัดปทุมวนาราม	3.74	5	2.97	4	- 0.77	6	0.567
	วัดสวนพลู	3.69	6	2.65	5	- 1.04	4	0.325

วัดอินทาราม วัดกุนนทีรุทธาราม วัดมหาบุศย์ วัดธาตุทอง วัดปทุมวนาราม วัดสวนพลู

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) คือ การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำลง

* เป็นค่าสหสัมพันธ์ความชอบระหว่างภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	การยอมรับภาพปัจจุบัน		การยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง		การเปลี่ยนแปลง		ค่าสหสัมพันธ์การยอมรับ*
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ความต่าง	อันดับ	
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	5.19	1	3.22	4	- 1.97	1	0.025
	วัดกุนนทีรุทธาราม	5.09	2	3.33	2	- 1.76	3	0.094
	วัดมหาบุศย์	5.05	3	3.19	5	- 1.86	2	0.181
มีอาคาร	วัดธาตุทอง	4.39	4	3.41	1	- 0.98	5	0.453
	วัดปทุมวนาราม	4.08	5	3.32	3	- 0.76	6	0.546
	วัดสวนพลู	3.99	6	2.90	6	- 1.09	4	0.494

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) คือ การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำลง

* เป็นค่าสหสัมพันธ์การยอมรับระหว่างภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงปานกลาง

3.3 ความชอบ และการยอมรับกรณีอาคารสร้างใหม่มีความสูงมาก

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความชอบและการยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก ลดลงจากความชอบภาพปัจจุบันของประมาณ 2 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ยความชอบจากเดิมอยู่ระหว่าง ไม่ค่อยชอบ (3) จนถึง ชอบ (5) ลดลงมาอยู่ระหว่าง ไม่ชอบ (2) ถึง ไม่ค่อยชอบ (3) และค่าเฉลี่ยการยอมรับจากเดิมอยู่ระหว่าง ยอมรับไม่ค่อยได้ (3) จนถึง ยอมรับได้ (5) ลดลงมาอยู่ระหว่าง ยอมรับไม่ได้ (2) ถึง ยอมรับไม่ค่อยได้ (3) สรุปได้ว่า **อาคารสูงมากส่งผลกระทบทางสายตาต่อวัดในระดับที่ไม่ชอบ และยอมรับไม่ค่อยได้**

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชอบภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	ความชอบภาพปัจจุบัน		ความชอบภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก		การเปลี่ยนแปลง		ค่าสหสัมพันธ์ความชอบ*
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ความต่าง	อันดับ	
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	4.97	1	2.35	4	- 2.63	1	0.046
	วัดกุนนทีรุทธาราม	4.91	2	2.47	3	- 2.44	3	0.081
	วัดมหาบุศย์	4.88	3	2.33	5	- 2.55	2	0.136
มีอาคาร	วัดธาตุทอง	4.12	4	2.67	1	- 1.45	5	0.457
	วัดปทุมวนาราม	3.74	5	2.51	2	- 1.23	6	0.567
	วัดสวนพลู	3.69	6	2.20	6	- 1.49	4	0.325

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) คือ การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำลง

* เป็นค่าสหสัมพันธ์ความชอบระหว่างภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ฉากหลังของวัด	ชื่อวัด	การยอมรับภาพปัจจุบัน		การยอมรับภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก		การเปลี่ยนแปลง		ค่าสหสัมพันธ์การยอมรับ*
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ความต่าง	อันดับ	
ไม่มีอาคาร	วัดอินทาราม	5.19	1	2.54	3	- 2.65	1	- 0.109
	วัดกุนนทีรุทธาราม	5.09	2	2.75	2	- 2.34	3	0.024
	วัดมหาบุศย์	5.05	3	2.53	4	- 2.52	2	- 0.004
มีอาคาร	วัดธาตุทอง	4.39	4	2.84	1	- 1.55	5	0.322
	วัดปทุมวนาราม	4.08	5	2.84	1	- 1.24	6	0.461
	วัดสวนพลู	3.99	6	2.39	5	- 1.60	4	0.417

วัดอินทาราม วัดกุนนทีรุทธาราม วัดมหาบุศย์ วัดธาตุทอง วัดปทุมวนาราม วัดสวนพลู

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบ (-) คือ การเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำลง

* เป็นค่าสหสัมพันธ์การยอมรับระหว่างภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของความชอบและการยอมรับระหว่าง ภาพปัจจุบันของวัด และภาพวัดที่มีอาคารสูงมาก จะเห็นได้ว่าค่าสหสัมพันธ์ของวัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลังเริ่มมีค่าติดลบ แสดงว่า **หากเดิมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติในทางบวกต่อภาพปัจจุบันของวัดมากจะยิ่งมีทัศคติในทางลบมาก เมื่อมีอาคารสร้างใหม่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของวัด**

4. ความชอบ และการยอมรับของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะต่างกัน

จากการวิเคราะห์ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ปัจจัยที่คาดว่าส่งผลต่อทัศนคติ คือ ถิ่นกำเนิด และรายได้ต่อเดือน เนื่องจากมีจำนวนข้อมูลที่มีนัยทางสถิติ จึงทำการศึกษาในรายละเอียด โดยเลือกกรณีตำแหน่งที่มองเห็นอาคารได้ชัดเจน (ตำแหน่ง A) มาใช้ในการวิเคราะห์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปได้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

4.1 ในกรณีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีถิ่นกำเนิดต่างกันพบว่า ค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับภาพปัจจุบันของวัดของผู้ตอบแบบสอบถามชาวต่างชาติ มากกว่าชาวไทย และเมื่อมีอาคารสร้างใหม่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของวัดผู้ตอบแบบสอบถามชาวต่างชาติมีการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย โดยในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย คนที่มีถิ่นกำเนิดในต่างจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยความชอบและการยอมรับ มากกว่าคนกรุงเทพมหานคร

คาดว่าเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามชาวต่างชาติเห็นถึงความสวยงามในลักษณะแปลกตา (Exotic) ของวัด จึงรู้สึกถึงผลกระทบทางสายตาของอาคารสร้างใหม่ที่มีต่อวัด มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทยที่คุ้นเคยกับวัด และในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย คนที่มีถิ่นกำเนิดในกรุงเทพมหานครคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่มีอาคารสูง และการพัฒนาเมืองที่หนาแน่นกว่า จึงรู้สึกถึงผลกระทบของอาคารสูงที่มีต่อวัด น้อย

กว่าคนต่างจังหวัด ฉะนั้นสรุปได้ว่า **ความคุ้นเคยต่อบริบทของที่ตั้งมีผลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงที่มีต่อวัด**

4.2 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกันพบว่า ในกรณีภาพปัจจุบันของวัด ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้สูงกว่าจะมีทัศนคติในทางบวกต่อวัดที่ไม่มีอาคารในฉากหลัง มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้สูงกว่าจะมีทัศนคติในทางลบต่อวัดที่มีอาคารในฉากหลังมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า

เมื่อมีอาคารสร้างใหม่เพิ่มขึ้นในฉากหลังของวัด ในกลุ่มของวัดที่เดิมไม่มีอาคารในฉากหลัง ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้สูงจะมีทัศนคติในลบต่ออาคารสร้างใหม่ มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า และในกลุ่มวัดที่เดิมมีอาคารในฉากหลังอยู่แล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้สูงจะมีทัศนคติในทางลบต่ออาคารสร้างใหม่ น้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า

ทั้งนี้รายได้ที่แตกต่าง อาจมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงได้ทำการศึกษาปัจจัยเรื่อง ระดับการศึกษา พบว่า ในกรณีภาพปัจจุบันของวัด ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีทัศนคติในทางลบต่อวัดที่มีอาคารในฉากหลัง มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาต่ำกว่า และเมื่อมีอาคารสร้างใหม่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของวัด ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงกว่าแนวโน้มจะมีทัศนคติในทางลบต่ออาคารสร้างใหม่ มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาต่ำกว่า สรุปได้ว่า **รายได้และการศึกษามีผลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อวัด และทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงที่มีต่อวัด**

ทั้งนี้การวิจัยนี้ไม่ได้มุ่งเป้าศึกษาว่า ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลต่อการรับรู้หรือไม่ แต่ต้องการศึกษาความคิดเห็นโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อประเมินความสูงและตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่ที่มีผลกระทบต่อวัด ลักษณะของวัดที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น

สรุปผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาคารสูงที่พัฒนาขึ้นมาใกล้วัดมีผลกระทบทางสายตาในทางลบต่อวัดในทุกลักษณะ ทั้งวัดที่มีอาคารในฉากหลัง และไม่มีอาคารในฉากหลังอยู่แต่เดิม โดยมีระดับผลกระทบต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย

1. **ฉากหลังของภาพวัด**เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับผลกระทบทางสายตามากที่สุดผลการศึกษาพบว่า วัดที่อยู่ในสภาพแวดล้อมคล้ายกัน ผู้ตอบแบบสอบถามจะให้คะแนนความชอบและการยอมรับใกล้เคียงกัน อาจกล่าวได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมองภูมิทัศน์ทั้งหมดเป็นภาพรวม โดยสามารถแยกภาพให้เด่นชัดออกจากพื้นหลังได้ในระดับหนึ่ง คือ อาคารของวัดเป็นภาพ บริเวณวัดและฉากหลังของวัดเป็นพื้นหลัง หากฉากหลังของวัดมีองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้ภาพรวมสวยงาม จะส่งผลในทางบวกต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ในทางกลับกันหากฉากหลังของวัดมีองค์ประกอบที่ทำให้ภาพรวมไม่สวยงาม จะส่งผลในทางลบต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้น**หากมีการจัดการฉากหลังของวัด โดยเฉพาะฉากหลังของมุมมองสำคัญ**

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ของวัดให้เรียบร้อย สวยงาม และเหมาะสม คาดว่า ผู้ตอบแบบสอบถามน่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อวัด และให้ความสำคัญกับคุณภาพทางสายตาของภูมิทัศน์ของวัดเพิ่มมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้เมื่อมีอาคารสร้างใหม่เพิ่มเข้ามาในฉากหลังของภาพวัด ผลการศึกษาพบว่า วัดที่เดิมมีอาคารในฉากหลังอยู่แล้ว จะได้รับผลกระทบทางสายตาจากอาคารสร้างใหม่ น้อยกว่าวัดที่เดิมไม่มีอาคารในฉากหลัง ทั้งในกรณีที่อาคารสร้างใหม่มีความสูงน้อย มีความสูงปานกลางและมีความสูงมาก แสดงว่า อาคารในฉากหลังของภาพวัดมีส่วนทำให้ความแตกต่างของผลกระทบทางสายตาของอาคารสร้าง ใหม่น้อยลง จึงอาจกล่าวได้ว่า ฉากหลังของภาพวัดเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อสมรรถนะดูดกลืนทางสายตา (Visual Absorbability)

2. ความสูงของอาคารสร้างใหม่ในภาพ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับผลกระทบทางสายตารองลงมาเป็นอันดับ 2 เนื่องจากความสูงของอาคารสร้างใหม่ในภาพเป็นปัจจัยหลักที่เป็นตัวกำหนดปริมาณการมองเห็นอาคารสร้างใหม่ จึงมีความสัมพันธ์กับระดับผลกระทบทางสายตามาก ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงทัศนคติในทางลบมากขึ้น เมื่ออาคารสร้างใหม่มีความสูงเพิ่มมากขึ้น ดังนี้

อาคารสูงน้อย หากอาคารสูงที่สร้างใหม่มีความสูงน้อยกว่าอาคารของวัดที่สำคัญหรือมีความโดดเด่นจะมีผลกระทบน้อยที่สุด ลักษณะผลกระทบคือ การรบกวนทัศนียภาพของวัดในระดับที่ยังค่อนข้างชอบ และค่อนข้างยอมรับได้

อาคารสูงปานกลาง หากอาคารสูงที่สร้างใหม่มีความสูงใกล้เคียงกับอาคารของวัดที่สำคัญ หรือมีความโดดเด่น จะมีผลกระทบปานกลาง ลักษณะผลกระทบคือ ขัดแย้งกับทัศนียภาพของวัดในระดับที่ไม่ค่อยชอบและยอมรับไม่ค่อยได้

อาคารสูงมาก หากอาคารสูงที่สร้างใหม่มีความสูงมากกว่าอาคารของวัดที่สำคัญหรือมีความโดดเด่นจะมีผลกระทบมากลักษณะผลกระทบคือคุกคามและบดบังทัศนียภาพของวัดในระดับที่ไม่ชอบและยอมรับไม่ค่อยได้

3. ตำแหน่งของอาคารสร้างใหม่ในภาพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับผลกระทบทางรองลงมาเป็นอันดับ 3 เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความชัดเจนในการมองเห็นอาคารสร้างใหม่ และระยะห่างระหว่างอาคารสร้างใหม่กับอาคารสำคัญของวัด ผลการศึกษาพบว่า หากอาคารสร้างใหม่อยู่ในบริเวณที่เดิมมีอาคารในฉากหลังอยู่แล้ว หรือมีพืชพรรณในบริเวณวัดช่วยบดบังอาคารสร้างใหม่ หรือมีระยะห่างทางด้านข้างระหว่างอาคารสำคัญของวัดกับอาคารสร้างใหม่มาก ทำให้มองเห็นอาคารสร้างใหม่ได้น้อยลง ผลกระทบทางสายตาของอาคารสร้างใหม่ที่มีต่อวัดก็จะน้อยลง

4. ลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับผลกระทบทางสายตาน้อยที่สุดเนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติผลการศึกษาลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ถิ่นกำเนิด รายได้ และการศึกษา พบว่า รายได้ การศึกษา และความคุ้นเคยต่อบริบทของที่ตั้ง มีผลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงที่มีต่อวัด จึงอาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์ในอดีต และการให้คุณค่ามีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงที่มีต่อวัด

ผลจากการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสนับสนุนในการพิจารณาความเหมาะสมของอาคารสูงที่จะก่อสร้างใหม่ใกล้วัด หรือใช้เป็นแนวทางการป้องกัน และลดผลกระทบทางสายตาของอาคารสูงเพื่อการอยู่อาศัยที่มีต่อวัดในบริเวณกรุงเทพมหานครให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ออกแบบ กลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และหน่วยงานของวัด เช่น การวางผัง การออกแบบอาคาร การปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวัด การกำหนดพื้นที่ที่อนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารสูงตามความเหมาะสมกับลักษณะสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเมือง และการอนุรักษ์ความสวยงามของวัดหรือสถานที่สำคัญต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

บัณฑิต จุลาสัย .(2547). **การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม: ด้านสุนทรียภาพ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุจิโรจน์ อนามบุตร และวิลาสินี สุขสว่าง. (2555). **คู่มือการประเมินผลกระทบทางสายตา จากสิ่งก่อสร้างประเภทอาคาร.** กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ประเภท Segment ของคอนโดมิเนียมกับการรีวิวเจาะลึก. (2011). เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก http://thinkofliving.com/2011/12/18/ประเภทของคอนโดมิเนียม/

สำนักงานผังเมือง .(2547). **ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการผังเมือง.** กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานครอ้างถึงใน กาญจนา . ตั้งชลทิพย์. (2550). **กรุงเทพมหานคร: เมืองโตเดี่ยวตลอดกาลของประเทศไทย.** เข้าถึงเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr/annualconference/conferenceiii/Articles/Article02.

สำนักงานผังเมืองกรุงเทพมหานคร. **ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2556**. เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก http://cpd.bangkok.go.th:/90web/2NEWCPD2556_/2guide.html

ภาษาต่างประเทศ

Conway J. Donald. (1977). **Human Response to Tall Buildings.** Community Development Series. Pennsylvania: Stroudsburg.